

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry
Osoite: c/o Tapani Saimovaara
Päijänteentie 12 A 1, 17200 Vääksy
phly@phly.fi

Nastolan kunta

Asia: Muistutus Uudenkylän yleiskaavaluonnoksesta

Lausuja: Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (PHLY) on tutustunut Nastolan Uudenkylän osayleiskaavaehdotukseen ja esittää seuraavassa muistutuksensa asiasta.

- Yhdistys toistaa kritiikkinsä luontoselvityksen linnusto-osuuden ja eräiden muiden lajiselvitysten puutteista. Linnuston selvittämiseen käytetty työpanos on ollut selvästi alimitoitettu kaava-alueen laajuuteen nähden. Selvityksessä ei myöskään ole käytetty PHLY:n hallussa olevaa ei-julkista huomionarvoista lajistoa koskevaa materiaalia, joka sisältää tietoja maankäytön suunnittelun kannalta tärkeästä lajistosta.

Tämän vuoksi selvityksen perusteella ei voi kattavasti ja luotettavasti arvioida, missä määrin kaavassa esitetty maankäyttö vaikuttaa huomiota vaativiin linnusto- ja muihin luontoarvoihin.

- Yhtenä puutteellisiin luontoselvityksiin liittyvänä kohteena PHLY mainitsee Sammalsillansuon, joka on merkitty kaavaehdotukseen luo-alueeksi. PHLY tähdentää, että kaavassa oleva raja-alue tulee muuttaa SL-alueeksi. Tärkeänä perusteena on alueella todettu erittäin uhanalaisen (EN) valkoselkätikan reviiri, jota ei ollut otettu huomioon kosteikkorakentamishanketta varten keväällä-kesällä 2015 tehdyssä linnustoselvityksessä (tekijä ei hankkinut käyttöönsä PHLY:n hallussa olevaa aineistoa). Selvityksessä olisi tullut ehdottomasti arvioida suunniteltujen toimenpiteiden vaikutus lajin elinalueeseen ja tikan merkitys alueen linnustoarvolle. Sammalsillansuosta ja sen merkityksestä tikan reviiri-alueen osana tulisi pyytää lausunto Metsähallituksen luontopalveluilta, joka vastaa lajin valtakunnallisesta seurannasta.

Sammalsillansuon SL-merkintää puoltaa valkoselkätikan elinympäristön ohella monipuolisen kosteikkoluontokokonaisuuden turvaaminen heikentäviltä toimilta, mihin SL-merkintä antaa paremmat mahdollisuudet kuin pelkkä luo-status. On myös huomattava, että itäisessä Nastolassa suojeltua pinta-alaa on vain vähän ja Sylvöjärven eteläosan-Sammalsillansuon kaltaista muuta kosteikkokokonaisuutta ei alueella ole. Luontoarvojen säilymisen kannalta kaavaehdotukseen tehty rakennuspaikkojen poistaminen Sylvöjärven eteläosan länsirannalta oli tervetullut tarkennus.

- Toisena kohteena yhdistys kiinnittää huomiota Valtatie 12:n (VT 12) parantamishankkeeseen, johon liittyvä uusi tielinja on merkitty kaavaehdotukseen. Yhdistyksen tietojen mukaan VT 12:n yleissuunnitelmaa ei ole vielä hyväksytty. Tiehankkeesta laadittu YVA-selvitys vuodelta 2005 on vanhentunut ja puutteellinen. PHLY:n tulkinnan mukaan tielinjausta ei voida esittää kaavakartalla

ennen kuin tiesuunnitelman YVA on päivitetty ja tien vaihtoehtoisten reittien vaikutukset on arvioitu sekä itse YVA:an että osayleiskaavaan liittyen. Nyt näitä asioita ei avata ja selitetä kaavan vaikutusten arvioinnissa. Kaava-aineistosta puuttuu myös tiehankkeeseen liittyvä, kaavan selostuksessa mainittu Luontoselvitys Kotkansiiven raportti, jonka perusteella osalliset olisivat voineet muodostaa oman käsityksensä luontoselvityksen riittävydestä.

Kaavan vaikutusten arvioinnin kohteista puuttuu kokonaan PHLY:n nimeämä MAALI-alue (maakunnallisesti tärkeä lintualue) Kuivannon Metsäkulma–Arola, jonka tärkeä pohjoisosa ulottuu VT 12:n kaavaan merkityn linjan vaikutusalueelle. Yhdistys pitää Metsäkulman–Arolan peltoja erityisen tärkeänä kohteena, jonka alueella hankkeiden suunnittelussa on noudatettava korostetun huolellista ja tarkkaa vaikutusten arviointia. Peltoalue on maakunnallisesti ja laajemmaltikin Etelä-Suomessa merkittävä kurkien, hanhien ja kapustarintojen muutonaikainen kerääntymisalue, ja myös muu lajisto on paikalla runsas ja monipuolinen niin muutto- kuin pesimäaikoina. Alueen yhtenäisyys ja häiriöttömyys tulee turvata.

VT 12:n aiheuttaman haitan välttämiseksi yhdistys kannattaa nykyisen maastokäytävän parantamisen ottamista vakavasti käsittelyyn. Kaavassa esitetty väylä olisi vasta toissijainen vaihtoehto.

(MAALI-hankkeen kohteet inventoitiin vuosina 2011–2014, tulosten perusteella inventoidut kohteet on arvioitu vuoden 2014 aikana. Tieto Kuivannon Metsäkulman–Arolan MAALI-alueesta toimitettiin tiesuunnittelijalle [Sito] keväällä 2015.)

Direktiivilajien huomioon ottaminen

- On myönteistä, että kaavaa varten on teetetty täydentävänä lajiselvityksenä viitasammakkokartoitus osasta Sylvöjärveä keväällä 2015. Selvityksen kattavuus ja tarkkuus jättävät kuitenkin toivomisen varaa. Viitasammakoiden kesäaikaisista elinpaikoista on johtopäätöksissä yleisluontoinen maininta, mutta paikat olisi ollut suositeltavaa myös esittää kartoilla. Lisäksi talvehtimispaikkoja olisi pitänyt arvioida.
- Viitasammakkoselvityksestä huolimatta on kuitenkin todettava, että selvittämättä jäävät muiden luontodirektiivin IV(a)-liitteen lajien mahdolliset huomioon otettavat lisääntymis- ja levähdysalueet kaava-alueella. Näihin kuuluvat lepakot sekä etenkin vesistöelinympäristöjen osalta saukko ja Luontodirektiivin IV a) liitteen sudenkorennot. Sammalsillansuon rajattu korentoselvitys kesältä 2015 oli sinänsä positiivinen työ, joskin se jäi säiden takia tuloksiltaan epävarmaksi, ja oli myös riittämätön koko kaava-alueella ajatellen. Edellä mainittujen lajien ja lajiryhmien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49§:n nojalla ja näiden selvittäminen on edellytys sille, että kaavan lainmukaisuutta voidaan asianmukaisesti arvioida.

Kaavamääräyksistä

- Kevyen liikenteen yhteystarve Tammelan–Toivelan SL-alueen läpi tulisi varustaa määräyksellä, jossa edellytetään väylän suunnittelussa riittävää yksityiskohtaisuutta, ettei yhteydestä aiheudu haittaa luontoarvoille. Yhteyden toteutuksessa kriittinen kohta on esimerkiksi puron ylitys. Myös yhteyden vaikutusta kasvillisuuteen tai muuhun eliöstöön on tarkasteltava väylää sijoitettaessa.

- Kaavaan on merkitty maakuntakaavan mukaiset ekologiset yhteystarpeet. Kaavaselostuksessa on suppeasti mainittu VT 12:n linjan käsittelyn yhteydessä mahdollisena lievennystoimena riista-alikulut valtatielinjauksen ali. Pelkkä maininta kaavaselostuksessa on kuitenkin merkityksetön, jos asiaa ei ole kirjattu kaavamääräyksiin. Määräyksiä tulee olla sellaisia, että ne käytännössä säilyttävät ekologiset yhteydet kaikille yhteyksiä tarvitseville lajeille. Esimerkiksi liito-oravalle tulee turvata sellaiset latvusyhteydet, joita pitkin se voi turvallisesti ylittää avoimia alueita kuten teitä. Yhteyksien katkeaminen voi pirstoa herkkien lajien elinalueita ja aiheuttaa populaation hajoamisen erillisiin osiin, mikä voi johtaa osapopulaatioiden häviämiseen.

- Kaavakarttaan ei ole merkitty luontoselvityksessä osoitettuja ekologisia yhteyksiä. Luontoselvityksessä yhteydet on paikannettu suhteellisen tarkasti ja ne tulisi näkyä kaavakartassa asianmukaisin kaavamääräyksiin varustettuna vähintään VT 12:n kohdalla, joka on kriittisimpiä ekologisia yhteyksiä heikentävistä tekijöistä osayleiskaavan suunnittelualueella.

- Luo –alueiden kaavamääräykset pitäisivät kirjoittaa vieläkin selkeämmin. Esim. Luo 5 –määräys, jota käytetään ainakin viitasammakoille, tulisi kirjata kuten laissakin on, lajin lisääntymis- ja levähdysalueita ei saa hävittää tai heikentää. Joissain kohdin (esim. Sylvöjärven kaakkoisrannalla) luo- alueen rajan sijainti on esitetty niin epäselvästi, että asia tulee korjata näkyvämmäksi.

Lopuksi

PHLY katsoo, että nyt nähtävillä ollut osayleiskaavaehdotus ei kaikilta osin täytä maankäyttö- ja rakennuslain sille asettamia vaatimuksia. Kaavan luontoselvitysten puutteet ovat johtaneet ehdotuksessa luontoarvojen aliarviointiin yllä käsiteltyjen kohteiden osalta. Tarpeellisimpana muutoksena kaavaan yhdistys näkee Sammalsillansuon luo-merkinnän muuttamisen SL-alueeksi.

PHLY:lle ei ole osoitettu kirjallista pyyntöä toimittaa linnustoaineistoa tai ko viesti ei ole tullut perille, vaikka palautteessa näin esitetään. Yhdistys on edelleen valmis käsittelemään kunnan ainestopyyntöä mikäli sellainen esitetään.

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys pyytää Nastolan kunnalta kirjallista vastinetta muistutuksessa esitettyihin asioihin. Kaavan hyväksymispäätöksestä pyydämme ilmoittamaan viipymättä yllä olevaan osoitteeseen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94§:n mukaisesti.

Lahdessa 21. päivänä joulukuuta 2015

Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistys ry
Tapani Saimovaara
Puheenjohtaja

Liitteet

Sähköinen paikkatietorajaus Kuivannon Metsäkulma-Arola MAALI-alueesta.